

Dinamični prometni znak na območju Jasnica na cesti Ljubljana-Kočevje.

Zvočna odvrtačala

Povoz večjih vrst divjadi, kot sta srnjad ali jelenjad, lahko učinkovito zmanjšamo z namestitvijo zvočnih odvrtačal v obcestne stebričke (smernike). Opremljena so s senzorji, ki se sprožijo le, ko se nevarnemu odseku ceste približuje vozilo; tedaj začno za nekaj sekund oddajati zvok visokih frekvenc. Nasprotno v času, ko na cesti ni nevarnosti (tj. motornega vozila), odvrtačala niso aktivna, zato je cesta za živali povsem normalno prehodna.

Zvočno odvrtačalo

V Sloveniji so zvočna odvrtačala nameščena na mnogih odsekih državnih cest, v okviru projekta LIFE DINALP BEAR pa smo jih namestili na več odsekih državne ceste Ljubljana – Kočevje in na železniški progi Ljubljana – Pivka med Rakekom in Uncem ter med Postojno in Prestrankom.

Fotografije medveda, jelena in košute, posnete v bližini dinamičnih prometnih znakov na Jasnici.

VIRI

Al Sayegh Petkovšek S., Pokorny B., Pavšek Z., Jerina K., Krofel M., Ličina T., 2015. Action plan for the implementation of mitigation measures for reducing road mortality of brown bear in Slovenia. ERICo Velenje, Inštitut za ekološke raziskave.

Krofel M., Al Sayegh Petkovšek S., Huber Đ., Jonozovič M., Ličina T., Pokorny B., Pavšek Z., Reljič S., Stergar M., Jerina K., 2015. Povozi medvedov na cestah in železnicah. Lovec, XCVIII, št. 1, str. 612-615.

Foto: P. Draškovič Pelc, M. Masterl, M. Zaluberšek, Z. Pavšek.

O ZLOŽENKI

Avtorji: S. Al Sayegh Petkovšek, Z. Pavšek, B. Pokorny, K. Jerina, M. Stergar. Izdajatelj: ERICo Velenje, Inštitut za ekološke raziskave.

Tisk: Eurograf. Število kopij: 9000. Tiskano na recikliranem papirju.

Velenje, 2017.

S podporo finančnega mehanizma Evropske unije LIFE.

PREPREČEVANJE POVOZA MEDVEDOV NA CESTAH IN ŽELEZNICAH V SLOVENIJI

LIFE DINALP BEAR Celovito upravljanje in varstvo rjavega medveda v severnih Dinaridih in Alpah

www.medvedi.si, www.dinalpbear.eu

UVOD

Preprečevanje povoza medvedov na prometnicah (državne ceste, avtoceste in železniške proge) je pomembno tako z vidika zmanjšanja smrtnosti rjavega medveda kot tudi izboljšanja prometne varnosti. V obdobju od 2005 do 2016 je bilo v Sloveniji skupaj povoženih 180 medvedov, kar v povprečju znaša 15 na leto oz. okoli 15 % vse zaznane smrtnosti medvedov v naši državi.

Opazna sta dva viška v povozih v pozno-pomladanskem (maj-junij) in zgodnje-jesenskem obdobju (avgust-oktober). Pomlad je obdobje, ko se medvedi pri nas največ premikajo, kar je povezano predvsem z obdobjem parjenja.

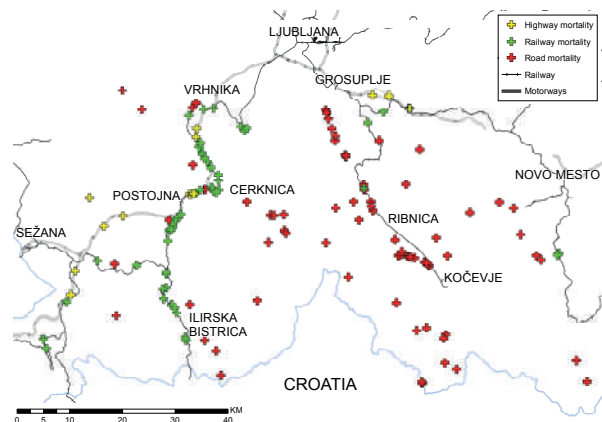
Drugi, še bolj izraziti jesenski višek povozov je najverjetneje povezan z iskanjem hrane. Zaradi priprav na zimski dremež se medvedi jeseni intenzivno prehranjujejo. Izkušnje s terena kažejo, da medvedi med iskanjem hrane redno obiskujejo smetnjake ob avtocestah in drugih prometnicah, kjer pogosto najdejo različne organske odpadke.

V Sloveniji je povoženih okoli 15 medvedov letno.

KJE JE POVOŽENIH NAJVEČ MEDVEDOV?

V obdobju desetih let se je 18 % povozov medvedov zgodilo na avtocestah, 37 % na glavnih, regionalnih, občinskih in gozdnih cestah, 45 % pa na železniških progah.

Prostorska razporeditev lokacij povozov medvedov v Sloveniji v obdobju med 2005 in 2014. Rumeno: avtoceste, rdeče: ostale ceste, zeleno: železnice.

Največ povoženih medvedov na železniških progah je zabeleženih na odseku Logatec – Postojna – Pivka. Izmed cest je daleč najbolj problematična državna cesta med Turjakom in Kočevjem. Največja umrljivost medvedov na avtocestah je na primorski avtocesti, in sicer med Logatcem in Postojno, v okolici Razdrtega ter med Divačo in Kozino, in na dolenski avtocesti, še zlasti med Grosupljem in Ivančno Gorico.

UKREPI ZA ZMANŠANJE POVOZA

Z namenom zmanjševanja povozov smo na izbranih odsekih prometnic namestili zvočna odvrčala (ceste in železniške proge), postavili dinamične prometne znake (državne ceste) in namestili električno ograjo ne delu primorske avtoceste.

Nameščanje zvočnih odvrčal ob železniški progi.

Dinamični prometni znaki

Dinamični prometni znaki so dokaj nov način za opozarjanje voznikov na nevarnost trka z večjimi vrstami prostoživečih živali; »dinamični« se imenujejo zato, ker jih aktivirajo živali, ki zaidejo v nevarno območje ceste in presekajo senzorski žarek, sicer ti znaki ne utripajo. V svetu so se že pokazali kot zelo učinkovita metoda za zmanjšanje števila trkov z divjadjo, saj jih vozniki bistveno bolj upoštevajo kot klasične prometne znake in ustrezno zmanjšajo hitrost. V Sloveniji smo do sedaj postavili takšne prometne znake v gozdni krajini v bližini naselij Dolenja vas, Ortnek in Turjak.

Senzorji za zaznavo divjadi so nameščeni v lesenih stebričkih.